

BOSANSKOHERCEGOVAČKI AUTO-MOTO KLUB

SEKTOR ZA INFORMISANJE I DOKUMENTACIJU (SID)

**STANJE CESTOVNE SIGURNOSTI U EUROPSKOJ
UNIJI U 2019. GODINI S OSVRTOM NA DEKADU
2010-2019**

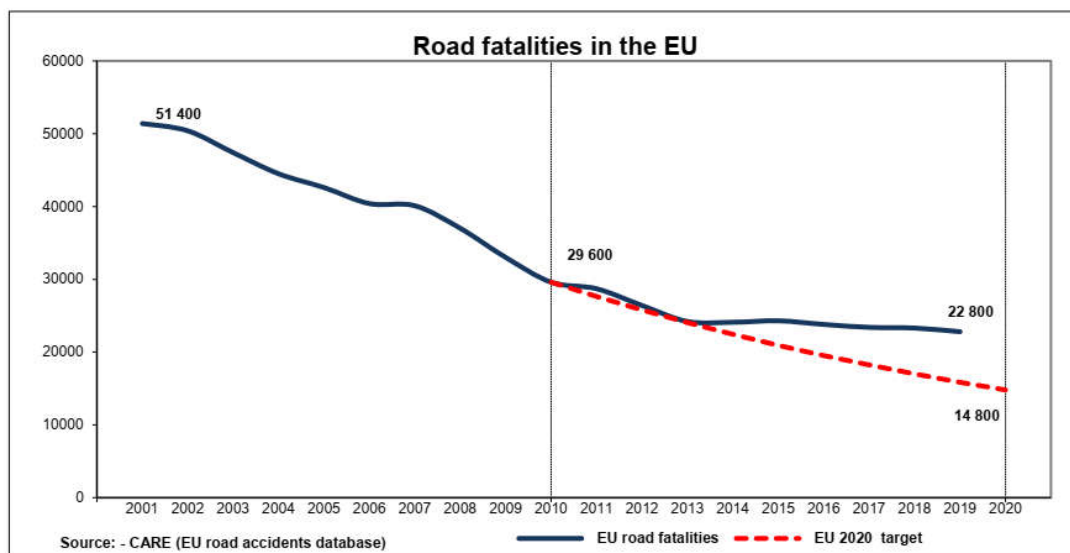
Juni/lipanj 2020. godine

UVOD

Sektor za informisanje/informiranje i dokumentaciju Bosanskohercegovačkog auto - moto kluba (SID BIHAMK) sistematski prikuplja dostupne podatke iz oblasti saobraćaja/prometa, koristeći pri tome sve relevantne izvore sa ciljem pravovremenog i detaljnog informisanja/informiranja javnosti. U okviru tih aktivnosti, u saradnji sa brojnim međunarodnim organizacijama i institucijama pripremljen je i pregled stanja cestovne sigurnosti u zemljama EU.

EU - BROJ SMRTNIH SLUČAJEVA U 2019. GODINI SMANJEN JE ZA 2%

Tokom protekle 2019. godine na cestama 27 država članica EU-a zabilježeno je oko 22.800 smrtnih slučajeva u cestovnom saobraćaju, što je skoro 7.000 manje smrtnih slučajeva (23%) u odnosu na 2010. godinu. Ukoliko posmatramo broj stradalih u odnosu na 2018. godinu isti je smanjen za 2%. Iako je trend broja stradalih i dalje u padu, napredak je od 2013. godine usporen u većini zemalja, tako da cilj EU - prepoloviti broj smrtnih slučajeva na cestama do 2020. godine u odnosu na početni broj stradalih iz 2010. neće biti ispunjen.

Grafikon 1. Trend broja smrtnih slučajeva na cestama EU, (2000-2019)

Stope smrtnosti na cestama pojedinih zemalja EU se međusobno približavaju ali još uvijek postoje značajne razlike među državama

Prosjek EU-a od 51 poginulih na cestama na milion stanovnika prikriva značajne razlike među državama članicama. Iako se razlika između uspješnosti u državama članicama znatno smanjila od 2000. godine, još uvijek je proporcionalno četiri puta više smrtnih slučajeva na cestama u zemlji sa najlošijim od zemlje sa najboljim rezultatima.

Na osnovu privremenih podataka za 2019. godinu, zemlje sa najmanjim brojem poginulih u odnosu na milion stanovnika bile su Švedska (22) i Irska (29), dok Rumunija (96), Bugarska (89) i Poljska (77) prikazuju najveću stopu smrtnosti u saobraćajnim nezgodama u 2019. godini.

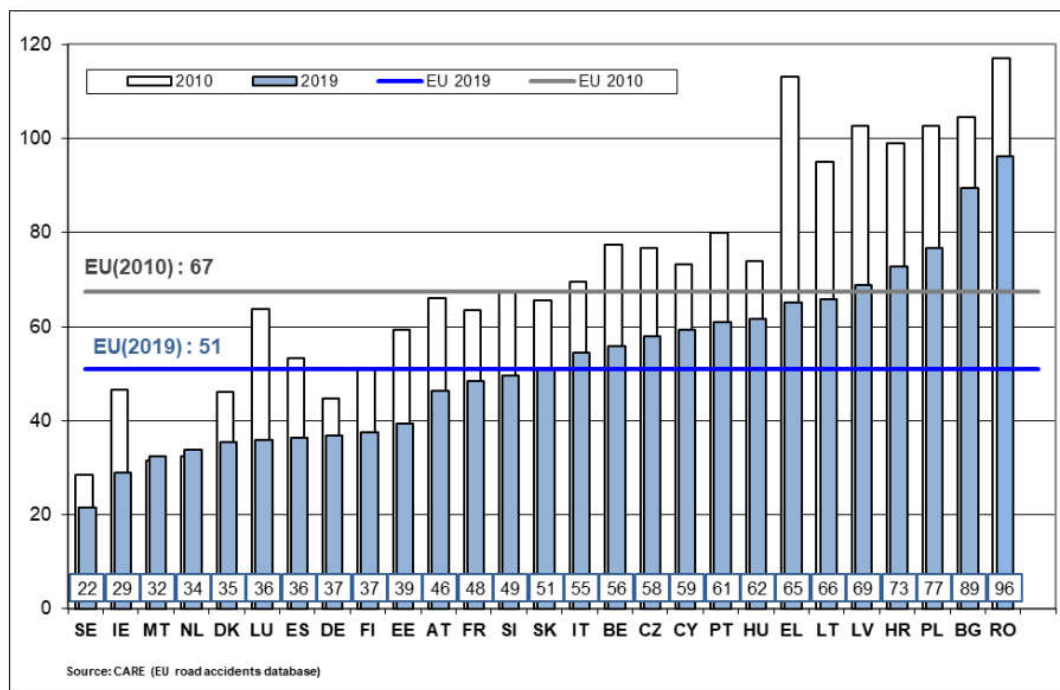
Tokom protekle godine samo su dvije države imale stopu smrtnosti veću od 80 smrtnih slučajeva na milion stanovnika za razliku od 2010. godine kad ih je bilo sedam. Polovina svih država članica imala je stopu smrtnosti ispod 50, dok je u deset zemalja stopa smrtnosti bila manja od 40 poginulih na milion stanovnika.

Tokom 2019. godine osam je država članica zabilježilo najnižu stopu smrtnih slučajeva na cestama u posljednjih deset godina: Hrvatska, Finska, Francuska, Njemačka, Grčka, Latvija, Luksemburg i Švedska, dok je trećina država članica smanjila smrtnu slučajevu na cestama za 30% ili više od 2010.

U cijeloj EU broj smrtnih slučajeva na cestama smanjen je za 2% u 2019. godini u odnosu na proteklu godinu. Švedska (-32%), Finska (-14%) i Latvija (-12%) zabilježile su najveće godišnje smanjenje broja poginulih na cestama. Ovo isključuje zemlje sa manje od 100 smrtnih slučajeva godišnje jer su one više podložne velikim godišnjim fluktuacijama. Čak i u zemljama s više od 100 smrtno stradalih, brojke mogu značajno oscilirati, npr. u Švedskoj se broj smrtno stradalih u 2018. godini povećao za 28%, prije nego što je pao za 32% u 2019. Nasuprot tome, u Danskoj je zabilježen nevjerovatan porast od 20% poginulih u saobraćaju, dok je manji porast zabilježen u Slovačkoj od 7%, Litvaniji od 6% i Belgiji od 6%.

Iako je cilj EU-a bio da se za razdoblje 2010-2020 broj smrtnih slučajeva u saobraćajnim nezgodama smanji za 50%, posmatrajući trend smrtnosti u periodu 2010-2019, broj žrtava na europskim cestama u prosjeku se smanjio tek za 23%. Trećina država članica smanjila je broj smrtnih slučajeva na cestama za 30% ili više od 2010. godine, pri čemu je Grčka zabilježila najveći pad broja poginulih od 45%.

Vrijedno je napomenuti da su uz Grčku, Španjolsku, Portugal i Irsku i tri baltičke zemlje Latvija, Litvanija i Estonija bile među onima koje su zabilježile pad broja smrtnih slučajeva iznad prosjeka.

Grafikon 2. Trend broja smrtnih slučajeva na cestama na milion stanovnika po zemljama, (2010-2019)

Podacio broju smrtnih slučajeva na cestama pojedinih EU zemalja

EU: U prosjeku 51 smrtni slučaj na milion stanovnika u 2019. godini, što predstavlja pad od 2% u odnosu na 2018. godinu i ukupno smanjenje broja poginulih za 23% od 2010. godine.

Austrija: 46 smrtnih slučajeva na cestama na milion stanovnika u 2019. godini, što je ispod prosjeka EU. Situacija je nepromijenjena od 2018. godine. Od 2010. godine, broj smrtnih slučajeva smanjen je za 26%, znatno bolje od prosjeka EU.

Belgija: 56 smrtnih slučajeva na cestama na milion stanovnika u 2019. godini, što je iznad prosjeka EU. Broj smrtnih slučajeva porastao je za 6% u 2019. godini, iako se tokom posljednje dekade broj smanjio za 24%.

Bugarska: 89 smrtnih slučajeva na cestama na milion stanovnika u 2019. godini, što je druga najviša stopa u EU. Broj smrtnih slučajeva porastao je za 3% u 2019. Tokom posljednje dekade broj stradalih na cestama smanjio se za 19%, značajno lošije od prosjeka EU.

Hrvatska: 73 smrtnih slučajeva na milion stanovnika procijenjeno je u 2019. godini, što je znatno iznad prosjeka EU. Broj nesreća na cestama opao je za 6% u 2019. godini i dostigao najmanji broj ikad zabilježen. Od 2010. godine, broj je smanjen za 30%, iako s vrlo visokog nivoa.

Kipar *: 59 smrtnih slučajeva na cestama na milion stanovnika u 2019. godini, što je iznad prosjeka EU. Broj umrlih porastao je za 6% u 2019. godini, iako je opao za 13% od 2010. godine.

Češka: 58 smrtnih slučajeva na cestama na milion stanovnika u 2019. godini, što je iznad prosjeka EU. Broj nesreća na cestama smanjio se za 6% u 2019. godini nakon značajnog porasta od 14% u 2018. U posljednjoj dekadi broj poginulih na cestama smanjio se za 23%.

Danska: 35 smrtnih slučajeva na cestama na milion stanovnika u 2019. godini, što je znatno ispod prosjeka EU. Broj smrtnih slučajeva na cestama smanjio se za 20% od 2010. godine, ali se ta brojka povećala za značajnih 20% u 2019. godini.

Estonija *: 39 smrtnih slučajeva na cestama na milion stanovnika u 2019. godini, što je znatno ispod prosjeka EU. Nakon velikog porasta broja poginulih od 40% u 2018. godini, tokom protekle 2019. godine došlo je do značajnijeg smanjenja od 22%. Tokom posljednje dekade broj smrtnih slučajeva smanjen je za 34%.

Finska: 37 smrtnih slučajeva na cestama na milion stanovnika u 2019. godini, što je znatno ispod prosjeka EU. Broj smrtnih slučajeva smanjen je za 14% u 2019. godini, što je do sada najsigurnija godina na cestama u Finskoj od kada se prikupljaju podaci o broju stradalih na cestama. U posljednjoj dekadi ukupan broj stradalih na cestama smanjio se za 24%.

Francuska: 48 smrtnih slučajeva na cestama na milion stanovnika u 2019. godini, što je nešto ispod prosjeka EU. Francuska je zabilježila najmanji broj smrtnih slučajeva na cestama u 2019. godini, iako je taj broj bio tek nešto manji nego 2018. godine. U posljednjem desetljeću broj smrtnih slučajeva na cestama smanjio se za 19%.

Njemačka: 37 smrtnih slučajeva na cestama na milion stanovnika u 2019. godini, što je znatno ispod prosjeka EU. Privremeni podaci pokazuju da bi broj smrtnih slučajeva na cestama trebao dostići novi rekordno smanjenje poginulih na cestama u 2019. godini, nakon smanjenja od 7% u odnosu na 2018. Od 2010. godine, broj smrtnih slučajeva smanjen je za 16%.

Grčka: 65 smrtnih slučajeva na cestama na milion stanovnika u 2019. godini, što je znatno iznad prosjeka EU. Međutim, zemlja je postigla impresivna poboljšanja u oblasti sigurnosti na cestama od 2010. s najbržim trendom pada (45%) u EU. Godišnja promjena u 2019. godini bila je smanjenje broja poginulih od 1%, što je sasvim dovoljno da se zabilježi najniža smrtnost u saobraćaju.

Irska: 29 smrtnih slučajeva na cestama na milion stanovnika u 2019. godini, što je čini drugom zemljom s najboljim rezultatima. Broj poginulih na cestama u 2019. godini je povećan za 1% , ali je tokom posljednje dekade opao za 33%, bržim tempom nego što je prosjek u EU.

Italija: 55 smrtnih slučajeva na cestama na milion stanovnika procijenjeno je u 2019. godini, što je nešto iznad prosjeka EU. Broj smrtnih slučajeva u 2019. godini manji je za 1% , dok se tokom posljednjeg desetljeća smanjio za 20%.

Latvija: 69 smrtnih slučajeva na cestama na milion stanovnika u 2019. godini, što je znatno iznad prosjeka EU. Smanjenje broja smrtnih slučajeva za 12% u 2019. godini i najniži broj stradalih ikad, poništilo je povećanje od 10% u 2018. godini. Broj poginulih u saobraćajnim nezgodama od 2010. godine do danas smanjio se za značajnih 39% .

Litvanija: 66 smrtnih slučajeva na cestama na milion stanovnika u 2019. godini, što je znatno iznad prosjeka EU. Povećanje broja smrtnih slučajeva u 2019. za 6% prati smanjenje od 9% u 2018. godini. Od 2010. godine broj smrtno stradalih u saobraćaju smanjio se za značajnih 38%.

Luksemburg *: 36 smrtnih slučajeva na cestama na milion stanovnika u 2019. godini, što je znatno ispod prosjeka EU. Broj smrtno stradalih podliježe velikim fluktuacijama u ovoj zemlji. Tako je nakon velikog porasta od 44% u 2018, broj poginulih u saobraćaju opao je za 39% u 2019. godini i tako dostigao najniži broj poginulih. U periodu od 2010. godine do kraj 2019. godine broj stardalih na cestama opao je za 31%.

Mađarska: 62 smrtna slučaja na cestama na milion stanovnika u 2019. godini, što je iznad prosjeka EU. Nakon smanjenja od 5% u 2018. godini, Mađarska je zabilježila najmanji broj smrtnih slučajeva na cestama od 2013. Tokom posljednjeg desetljeća broj je smanjen za 19%.

Malta*: 32 smrtna slučaja na cestama na milion stanovnika u 2019. godini, što je treće rangirana zemlje s uspješnošću u smanjenju broja poginulih na cestama, iako je ukupni broj stradalih vrlo mali i zbog toga je podložan izrazitim fluktuacijama.

Nizozemska: Prema procjeni 34 smrtnih slučajeva na milion stanovnika za 2019. godinu, što je jedna od najnižih stopa u EU. Broj smrtnih slučajeva na cestama smanjio se za 3% u 2019. godini, iako od 2010. godine nije došlo do poboljšanja, jer se u ovom periodu ukupan broj poginulih na cestama povećao za 9%.

Poljska: 77 smrtnih slučajeva na cestama na milion stanovnika u 2019. godini, što je treća najviša stopa u EU. Nakon dobrog napretka u posljednjem desetljeću, s padom od 26% u razdoblju od 2010. do 2019, broj smrtnih slučajeva ostao je gotovo nepromijenjen u posljednjoj godini.

Portugal: 61 smrtni slučaj na cestama na milion stanovnika u 2019. godini, što je iznad prosjeka EU. Broj smrtno stradalih u 2019. godini smanjio se za 8%. Dugoročno se situacija značajno poboljšala tako da se broj smrtnih slučajeva smanjio za 33%, što je bolji rezultat od prosjeka EU.

Rumunija: 96 smrtnih slučajeva na cestama na milion stanovnika u 2019. godini, što je najviša stopa u EU. Situacija je nepromijenjena od 2018. godine. Tokom posljednjeg desetljeća broj smrtnih slučajeva smanjen je za 22%, iako je najniža brojka zabilježena još u 2014. godini.

Slovačka: 51 smrtni slučaj na cestama na milion stanovnika u 2019. godini, što je u skladu s prosjekom EU. Broj smrtnih slučajeva porastao je za 7% u 2019. nakon pada od 6% u 2018. Tokom posljednjeg desetljeća broj poginulih smanjen je za 25%, što je više od prosjeka EU.

Slovenija *: 49 smrtnih slučajeva na cestama na milion stanovnika u 2019. godini, što je nešto ispod prosjeka EU. Broj smrtnih slučajeva i dalje varira: nakon pada od

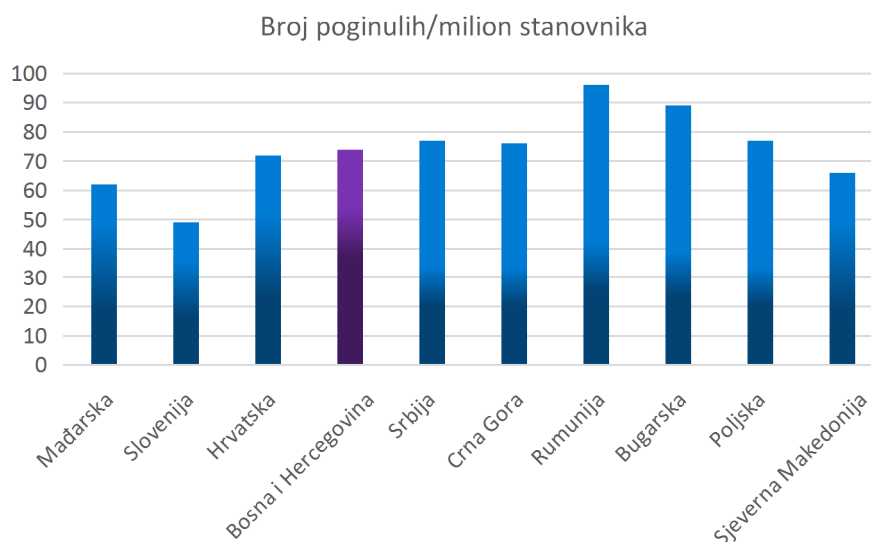
13% u 2018. godini (najniži zabilježeni broj poginulih), u 2019. godini došlo je do porasta od 13%. Od 2010. broj poginulih se smanjio za 25%.

Španija: 36 smrtnih slučajeva na cestama na milion procijenjenih stanovnika u 2019. godini, što je znatno ispod prosjeka EU. Tokom protekle godine došlo je do pada broja stradalih od 6% u odnosu na 2018. godinu, dok je tokom posljednjeg desetljeća ova zemlja ostvarila dobar napredak u smanjenju broja poginulih i značajno bolji od prosjeka EU-a (31%).

Švedska: 22 smrtna slučaja na cestama na milion stanovnika u 2019. godini, što joj daje najbolji učinak sigurnosti saobraćaja na cestama u EU. Sa godišnjim smanjenjem za 32% što je poništilo nagli porast u 2018. godini, Švedska je u 2019. godini zabilježila najniži ikad zabilježen broj smrtnih slučajeva na cestama. Tokom posljednjeg desetljeća broj smrtnih slučajeva smanjen je za 17%.

Podaci o broju smrtnih slučajeva na cestama u Bosni i Hercegovini

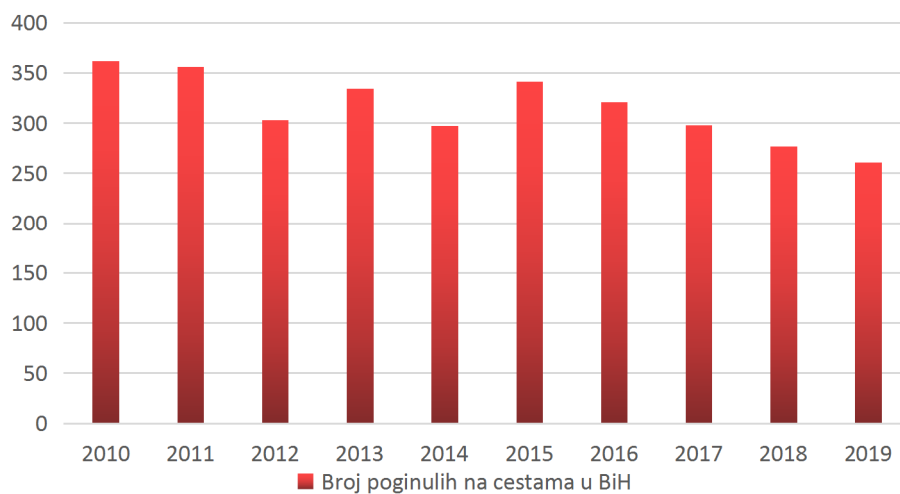
Kad je riječ o **Bosni i Hercegovini** prema prikupljenim informacijama tokom protekle 2019.godine zabilježena su 74 smrtna slučaja u odnosu na milion stanovnika, što je daleko od prosjeka EU, ali i od samog začelja.

Grafik 3. Broj poginulih na milion stanovnika u zemljama regije u 2019. godini

Od zemalja članica EU iza nas po broju poginulih na milion stanovnika nalaze se Poljska, Bugarska i Rumunija, a od zemalja regije Srbija sa 77 i Crna Gora sa 76 poginulih na milion stanovnika.

Broj poginulih na cestama u BiH

Grafik 4. Trend kretanja broja stradalih u saobraćajnim nezgodama u Bosni i Hercegovini u periodu 2010-2019. godina

Tokom protekle godine broj stradalih na bosanskohercegovačkim cestama smanjio se za 6% u odnosu na 2018. godinu, dok je tokom posljednjeg desetljeća unatoč godišnjim fluktuacijama došlo do značajnog smanjenja broja poginulih za 28% što je znatno bolje od prosjeka u EU.

* Za nekoliko malih država članica EU u kojima je broj smrtnih slučajeva manji od ili je oko 100, brojke imaju tendenciju da se mijenjaju iz godine u godinu što znači da se trend kretanja smrtnosti na cestama može vidjeti samo kroz duži vremenski period.